

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO HÀ NỘI
TRƯỜNG THPT PHÙNG KHẮC
KHOAN-THẠCH THẮT

Đề chính thức

ĐỀ THI HSG CẤP TRƯỜNG KHỐI 10, 11

Năm học: 2019 – 2020

Môn: Ngữ Văn 10

(Thời gian làm bài: 150 phút)

Không kể thời gian giao đề

Câu 1: (8,0 điểm)

Ngày 05/01/2019, chương trình **We Choice Awards 2019** - chủ đề *Mặt trời ẩn trong tim* đã được tổ chức với thông điệp:

Có những người mang trong mình trái tim như mặt trời. Họ truyền cảm hứng và lòng tin, giúp chúng ta mỉm cười vì được chiếu rọi dù là giữa những mịt mù của cuộc sống. Họ giống như chúng ta, có xuất phát điểm như bất cứ ai, họ đến từ bất cứ nơi nào trong xã hội – thế nhưng, họ khiêm nhường giấu trong tim mình những mặt trời rực rỡ đó, để nó âm thầm lan toả hơi ấm của mình cho tất cả những người ở cạnh bên. Họ là những người có mặt trời ẩn trong tim.

Hãy viết bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của anh/chị về lẽ sống : “*mặt trời ẩn trong tim*”

Câu 2 (12,0 điểm)

Bàn về văn học, nhà thơ Thanh Thảo cho rằng:

Văn chương giúp ta trải nghiệm cuộc sống ở những tầng mức và những chiều sâu đáng kinh ngạc. Nó giúp con người sống “ra người” hơn, sống tốt hơn.

(Theo *Nhà văn nói về môn Văn – Văn học và tuổi trẻ* – NXB GD, 2015)

Bằng trải nghiệm văn học của mình, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.

-----Hết-----
(Thí sinh không sử dụng tài liệu)

Số báo danh: Họ và tên:.....

HƯỚNG DẪN CHẤM MÔN NGŨ VĂN
(*Hướng dẫn gồm 03 trang*)

A. YÊU CẦU CHUNG

- Giám khảo phải nắm được nội dung trình bày trong bài làm của học sinh để đánh giá chính xác, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt *Hướng dẫn chấm*, sử dụng nhiều mức điểm một cách hợp lý, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.
- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho đủ điểm.
- Điểm bài thi có thể cho lẻ đến 0,25 điểm và không làm tròn.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu 1 (8,0 điểm)

a. Về kĩ năng

Học sinh biết cách làm bài văn nghị luận xã hội; lập luận chặt chẽ, có sức thuyết phục, văn viết mạch lạc.

b. Về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần làm rõ những nội dung cơ bản sau:

Câu	Yêu cầu cần đạt	Điểm
1	Ngày 05/01/2019, chương trình We Choice Awards 2019 chủ đề <i>Mặt trời ẩn trong tim</i> đã được tổ chức với thông điệp: <i>Có những người mang trong mình trái tim như mặt trời. Họ truyền cảm hứng và lòng tin, giúp chúng ta mỉm cười vì được chiếu rọi dù là giữa những mịt mù của cuộc sống. Họ giống như chúng ta, có xuất phát điểm như bất cứ ai, họ đến từ bất cứ nơi nào trong xã hội – thế nhưng, họ khiêm nhường giấu trong tim mình những mặt trời rực rỡ đó, để nó âm thầm lan toả hơi ấm của mình cho tất cả những người ở cạnh bên. Họ là những người có mặt trời ẩn trong tim.</i> Hãy viết bài văn trình bày suy nghĩ của anh/chị về lẽ sống với <i>mặt trời ẩn trong tim</i> .	8,0
	* Yêu cầu về kĩ năng Biết cách làm bài nghị luận xã hội. Lập luận chặt chẽ, bố cục, luận điểm rõ ràng, diễn đạt trong sáng, không mắc lỗi chính tả, từ ngữ, ngữ pháp.	
	* Yêu cầu về kiến thức Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách nhưng cần làm rõ được các ý chính sau:	
	1.1. Giải thích - <i>Mặt trời</i> tự thân nó đã có sức lan toả mạnh mẽ, là biểu tượng bất diệt của ánh sáng, sự sống, niềm hy vọng... - <i>Mặt trời ẩn trong tim</i> là một biểu tượng rất đẹp đẽ và ý nghĩa. Mặt trời vĩ đại ấy lại khiêm nhường được ẩn sâu trong trái tim. Những mặt trời ấy âm	2,0

	thầm tỏa sáng và sưởi ấm, mang đến cảm hứng và lòng tin cho chúng ta - dù là giữa đêm đông mịt mù của cuộc sống - Đây là một lẽ sống đẹp, cao quý, có ý nghĩa truyền cảm hứng về tình người, về niềm tin, sự quyết tâm và khát vọng để biến giấc mơ thành hiện thực.	
	1.2. Bình luận - Trong cuộc sống, ánh sáng và bóng tối, niềm vui và nỗi buồn, cái tốt và cái xấu... luôn là những cặp phạm trù song song tồn tại. Thế nhưng, sứ mệnh của con người là luôn hướng về ánh sáng để đẩy lùi bóng tối, hướng tới những niềm vui, những điều tốt đẹp để vượt lên nỗi buồn, chiến thắng cái xấu, cái ác... Những điều đó cần bắt nguồn từ nhận thức của mỗi cá nhân, từ đó lan tỏa giá trị sống tốt đẹp đến cả cộng đồng. - Sống với <i>mặt trời ẩn trong tim</i> là sống với những trái tim chứa đầy tình yêu thương, lòng nhiệt thành, sự đam mê, nghị lực, niềm tin, niềm lạc quan..., có những việc làm, hành động tốt đẹp nhưng thầm lặng, khiêm nhường, không mưu cầu được người khác ngợi ca, tôn vinh. - Lẽ sống với <i>mặt trời ẩn trong tim</i> ấy có nhiều ý nghĩa tích cực: + giúp bản thân mỗi người có đủ sức mạnh và nghị lực chiến thắng những khó khăn, vượt qua chông gai bão tố, gặt hái được thành công, tạo nên những giá trị tốt đẹp trong cuộc sống. Đó là lẽ sống đẹp tự thân lung linh tỏa sáng. + góp phần vào sự phát triển tốt đẹp của cộng đồng, làm cho cuộc sống của bản thân mỗi người trở nên có ý nghĩa. + góp phần lan tỏa giá trị sống, truyền cảm hứng sống tốt đẹp tới cộng đồng, thắp lửa dẫn đường cho những hành động đáng quý. (Học sinh cần lấy dẫn chứng tiêu biểu, cụ thể để làm rõ luận điểm)	4,0
	1.3. Liên hệ, rút ra bài học - Mỗi người hãy sống tích cực, có ý nghĩa với <i>mặt trời ẩn trong tim</i> để giúp cho xã hội ngày càng tốt đẹp hơn. - Tôn vinh những hành động đẹp, những con người, việc làm truyền cảm hứng tích cực trong xã hội. - Cảnh tỉnh, phê phán những người sống ích kỉ, chỉ nghĩ đến bản thân hoặc không dám xông pha, dâng hiến, tỏa sáng...	2,0
2	Bàn về văn học, nhà thơ Thanh Thảo cho rằng: <i>Văn chương giúp ta trải nghiệm cuộc sống ở những tầng mức và những chiều sâu đáng kinh ngạc. Nó giúp con người sống “ra người” hơn, sống tốt hơn.</i> (Theo <i>Nhà văn nói về môn Văn – Văn học và tuổi trẻ</i> – NXB GD, 2015) Bằng trải nghiệm văn học, anh/chị hãy làm sáng tỏ ý kiến trên.	12,0
	* Yêu cầu về kĩ năng Biết làm bài nghị luận văn học; vận dụng tốt các thao tác giải thích, phân tích, chứng minh văn học; biết kết hợp kiến thức lí luận với kiến thức về tác phẩm để bàn luận, đánh giá; văn viết có hình ảnh và giàu cảm xúc, có giọng điệu	

	riêng; diễn đạt lưu loát, không mắc lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.	
	* Yêu cầu về kiến thức Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các yêu cầu sau:	
	2.1. Giải thích - Văn chương giúp ta trải nghiệm cuộc sống ở những tầng mức và những chiều sâu đáng kinh ngạc: Nhờ văn chương mà con người được trải nghiệm cuộc sống, sống thêm nhiều cuộc đời, biết thêm nhiều thời đại, khám phá những điều mới mẻ về cuộc sống và chính mình. Từ đó, trí tuệ, tâm hồn con người được mở rộng ra, lớn thêm lên, sâu sắc hơn. - Nó giúp con người sống “ra người” hơn, sống tốt hơn: văn học tác động sâu sắc đến con người, khơi dậy chất người trong con người, làm nảy nở những xúc cảm cao đẹp, giúp con người hướng thiện, sống tốt đẹp hơn, hướng đến những giá trị nhân đạo cao cả. → Ý kiến trên khẳng định, đề cao các chức năng của văn học: Văn chương có sứ mệnh cao cả là làm giàu thêm nhận thức của con người về thế giới xung quanh, về chính bản thân mình; bồi đắp, giáo dục, nâng đỡ, thanh lọc tâm hồn con người.	2,0
	2.2. Bình luận - Xuất phát từ đặc trưng của văn học: Văn học phản ánh cuộc sống một cách tổng hợp, toàn vẹn trong mọi quan hệ đa dạng, phức tạp. Tác phẩm văn học là kết quả nhận thức, khám phá mới mẻ, sâu rộng của nhà văn về cuộc sống, con người. Nhờ đó, văn học đem đến cho người đọc một thế giới tri thức mênh mông về đời sống vật chất và tinh thần của nhân loại từ xưa đến nay. - Văn học giúp người đọc được trải nghiệm, hình dung, liên tưởng, tưởng tượng, thấu hiểu..., mở rộng, nâng cao nhận thức, đem đến những hiểu biết, khám phá lớn rộng, sâu sắc, mới mẻ. - “Văn học là nhân học” (Gorki). Đến với tác phẩm văn học, con người được thanh lọc tâm hồn. Một tác phẩm văn học chân chính phải lấy con người làm gốc, làm cho tâm hồn con người trở nên trong sạch, nhân ái, lạc quan yêu đời, biết lên tiếng đấu tranh chống lại cái xấu cái ác, ca ngợi những phẩm chất tốt đẹp, hướng con người tới Chân, Thiện, Mĩ, góp phần nhân đạo hóa con người.	2,0
	2.3. Chứng minh Học sinh có thể chọn những dẫn chứng (những TPVH) khác nhau để làm rõ ý kiến trên, quá trình chọn và phân tích dẫn chứng cần đảm bảo những yêu cầu sau: + Chọn được dẫn chứng tiêu biểu, toàn diện + Phân tích dẫn chứng cần chỉ ra được những trải nghiệm về cuộc sống, thấu hiểu về số phận, nhân cách hay chiều sâu tâm hồn con người trong tác phẩm (ở “những tầng mức” và “những chiều sâu đáng kinh ngạc” như thế nào); nhận ra giá trị nâng đỡ, thanh lọc tâm hồn con người của tác phẩm.	7,0
	2.4. Đánh giá, mở rộng - Ý kiến là lời tâm sự, chia sẻ của một người cầm bút luôn yêu quý và trân trọng văn chương, ý thức được sứ mệnh cao cả của văn chương với con người. - Tuy nhiên, những sứ mệnh cao cả của văn chương chỉ thực sự thấm thía	1,0

	khi được chuyển tải bằng những hình thức nghệ thuật độc đáo, sáng tạo, giàu tính thẩm mỹ... - Từ đó đặt ra yêu cầu đối với người nghệ sĩ: có cảm quan hiện thực sắc sảo, có tầm tư tưởng lớn lao, chan chứa tình yêu thương con người, có tài năng sáng tạo nghệ thuật... - Ý kiến cũng là định hướng để người đọc tìm hiểu, tiếp cận tác phẩm trong tầm cao, bề rộng nhận thức, chiều sâu về đẹp tư tưởng, tình cảm. Người đọc luôn phải có khát vọng hướng thiện, có ý thức nâng cao năng lực cảm thụ tác phẩm... <i>* Lưu ý: GV chấm linh hoạt vì học sinh lớp 10 kiến thức lí luận chưa được cung cấp nhiều, chú ý cho điểm phần học sinh lấy dẫn chứng các TPVH đã học để làm sáng tỏ ý kiến.</i>	
	TỔNG ĐIỂM TOÀN BÀI	20,0